

Redegjørelse for arbeid med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i UCO

**Rapporteringsperiode 1. Juli 2022 – 30.
Juni 2023**

1. Innledning og generell informasjon

Åpenhetsloven § 5 fastsetter at virksomheter skal offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderingene de har gjort. Formålet med denne redegjørelsen er å gi allmennheten innsikt i UCO's nøkkelfunn i aktsomhetsvurderingene, og hvilke tiltak som er iverksatt. UCO ønsker å være åpen og ærlig om de utfordringer som finnes innen vår bransje, og håndtere dette på best mulig måte. Utleiebransjen innebærer bruk av svært mange produkter og utstyr, og verdikjedene er ofte lange og kompliserte. Det vil også i mange tilfeller være vanskelig å finne frem til opprinnelsesland for alle bestanddeler i et produkt. Vi må derfor erkjenne at arbeidet vil ta tid, og vi vil aldri bli ferdig med å jobbe for anstendige arbeidsforhold og menneskerettigheter i vår verdikjede.

Våre verdier og våre etiske retningslinjer og seriøsitetsbestemmelser er vårt fundament i arbeidet for å ivareta menneskerettigheter og fremme gode arbeidsforhold hos våre leverandører og forretningsforbindelser, og videre i vår leverandørkjede. Alle som jobber i UCO og alle som jobber for UCO skal ha trygge og anstendige arbeidsforhold og betingelser, og grunnleggende menneskerettigheter skal ivaretas.

UCO er en av Norges største utleiere med ca. 250 ansatte, og totalt 17 avdelinger fra Kristiansand i sør, til Tromsø i nord.

UCO sin virksomhet er del av det organiserte arbeidslivet og er tilsluttet Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO), Byggenæringens Landsforening (BNL) og Norsk Utleieforening.

UCO er en utleie- og serviceleverandør spesialisert på maskiner og riggtjenester til profesjonelle brukere innen bygg, anlegg, industri og offentlige virksomheter. UCO er et datterselskap av Skanska Norge, og har et felles innkjøpsnettverk sammen med Skanska og deres datterselskaper, der det er etablert felles prosesser og rutiner blant annet når det kommer til seriøsitetsbestemmelser og etiske retningslinjer for leverandører og for ansatte. Redegjørelsen for Skanska og de enkelte datterselskapene når det kommer til arbeidet for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, vil derfor stort sett være sammenfallende.

Våre etiske retningslinjer for leverandører er en del av alle leverandør/innkjøpsavtaler og kommunisert under «Informasjon for leverandører» på UCO's hjemmeside.

Arbeidet med aktsomhetsvurderinger og betydningen av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjeden er primært kommunisert til ansatte gjennom vårt styringssystem. UCO har, sammen med Skanska, etablert en prosess/rutine knyttet til arbeidet med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Rutinene bygger på OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv. Prosessen er innarbeidet i vårt etablerte styringssystem.

Prosessen omfatter blant annet fordeling av ansvar og arbeidsoppgaver i vår virksomhet knyttet til ivaretagelse av menneskerettigheter og ansvarlige arbeidsforhold, herunder kartlegging og vurdering av negativ påvirkning/skade ut fra egen virksomhet, leverandørkjeder og forretningsforbindelser. UCO har et system for leverandørevaluering og leverandørgodkjenning. Risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige

arbeidsforhold er vurdert for samtlige kategorier av leverandører. Åpenhetsloven og de krav som stilles til aktsomhetsvurderinger er således innarbeidet i vår leverandørgodkjenningssprosess. UCO har store og kompliserte leverandørkjeder, og vi har i rapporteringsperioden, ikke klart å opparbeide oss full og strukturert oversikt over alle land og produsenter, og vi har i liten grad fullstendig informasjon knyttet til førsteledsprodusenter. Dette er noe vi vil jobbe videre med i neste rapporteringsperiode, både gjennom vårt eget arbeid og det bransjesamarbeid som er igangsatt gjennom EBA. Gjennom vår leverandørgodkjenningssprosess har vi også ulike andre kriterier som blir vurdert, som HMS, kvalitet, skatt og avgifter m.m. Rutinene omfatter også prosesser for overvåkning av leverandører og kontroll og evaluering av de tiltak som er iverksatt.

På hjemmesiden til UCO finner man informasjon om hvordan UCO arbeider med åpenhetsloven, og det er etablert en mailadresse hvor man kan stille spørsmål og få informasjon.

2. Aktsomhetsvurderinger og tiltak

2.1 Innledning

For å oppnå forbedringer i arbeidet med menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold ser UCO at det er viktig med egen innsats, men også fellesskap i bransjen, samt dialog med selskapets leverandører. UCO har besluttet å konsentrere innsatsen rundt noen konkrete prioriteringer, med støtte i god praksis. FNs retningslinjer anerkjenner at bedriftene ikke kan håndtere alle de mulige effektene i hele verdikjeden på egen hånd, i hvert fall ikke samtidig, og forventer derfor at selskapene prioriterer arbeidet med aktsomhetsvurderinger, og tar for seg de leverandører og situasjoner som har størst risiko for negative konsekvenser når det kommer til menneskerettighetene og anstendige arbeidsforhold.

Når UCO har vurdert prioriteringer har man vurdert flere forhold. Blant annet har UCO besluttet å se på hvor nært selskapet er knyttet til leverandøren eller leverandørens produkt og aktivitet. Forbindelsen UCO har til leverandøren eller produktet/aktiviteten vil i denne sammenhengen for eksempel handle om hvilken grad av innflytelse UCO har på utforming av produktet eller tjenesten og/eller leveransen av denne, gjentatte eller sjeldne anskaffelser av produktet eller tjenesten, og hvor stor innkjøpssummen er sett i relasjon til alle selskapets innkjøp. UCO har vurdert det slik at de leverandører og varer som er nært tilknyttet selskapets aktivitet/virksomhet og hvor innkjøpssummen er av en slik størrelse at UCO har en innkjøpsmakt, er områder hvor UCO også har størst påvirkningsmulighet. Det vil også være størst påvirkningsmulighet for oss når det kommer til våre faste leverandører enn de leverandører vi kun benytter en gang. Gjennom å samarbeide og følge opp tett våre faste leverandører sikrer vi en større mulighet for å påvirke arbeidet knyttet til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Videre har UCO, basert på ovenstående kriterier, sendt ut et selvevalueringsskjema til de 300 største leverandørene, for å finne ut hvor våre viktigste leverandører står i forhold til Åpenhetsloven. Svarene på denne

undersøkelsen bruker vi til å gjøre risikoanalyser, for å prioritere vårt arbeid videre med aktsomhetsvurderinger knyttet til Åpenhetsloven.

2.2 Vurdering av egen virksomhet

Utleiebransjen er en bransje med høy HMS-risiko, samt er en bransje som er utsatt for useriøse aktører og arbeidslivskriminalitet. UCO er en pådriver for arbeidstakerrettigheter og sikre arbeidsforhold. UCO's mål er at alle skal komme like hele og friske hjem som da de kom på jobb. Skal man påvirke bransjen i positiv retning er det viktig å starte med egen virksomhet.

Risikokartleggingen og aktsomhetsvurderingen av egen virksomhet viser at den totale risikoen for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold når det kommer til ansatte i UCO sin egen virksomhet vurderes som lav.

UCO mener et organisert arbeidsliv bidrar til å skape gode arbeidsplasser. UCO er tariffbundet, og en stor del av arbeidstakerne er organiserte i fagforeninger. UCO anerkjenner og respekterer organisasjonsfriheten – både retten til å organisere seg og retten til å la være. UCO er medlem av NHO eller MEF. Det er et aktivt tillitsmannsapparat for både funksjonærer og fagarbeidere i bedriften, og det er jevnlig dialog mellom ledelsen og tillitsmannsapparatet. En stor del av våre ansatte er også fagutdannet. UCO har utarbeidet etiske retningslinjer som alle våre ansatte skal kjenne til og hvor det er obligatorisk for alle ansatte å ta kurs hvert 2. år.

I arbeidet med å skape trygge arbeidsplasser har UCO utviklet og implementert gode styringssystemer for å ivareta HMS på byggeplassen, herunder obligatoriske HMS-kurs. Det er generelt stort fokus på HMS, og skader og farlige hendelser blir nøye overvåket. UCO har også utviklet gode systemer for RUH (rapportering av uønskede hendelser) som skal bidra til stadig forbedring og fokus på HMS i prosjektene. UCO sitt sikkerhetsarbeid tar aldri slutt. Sikkerhetsengasjementet er forankret i selskapets verdier. Alle i UCO skal vise ansvarlighet og ta vare de som jobber på UCO sine lokasjoner og prosjekter og de som bor i lokalmiljøer hvor UCO har virksomhet. UCO er en lærende organisasjon, og ser alltid etter forbedringer og nye løsninger. Sikkerhetskulturen i UCO er preget av at man skal lære av egne og andres feil, og gjennom dette øke sikkerheten og trivselen til alle som oppholder seg på UCO sine prosjekter.

Kombinasjonen av sunne holdninger, sterke verdier, og gode systemer, prosedyrer og rutiner gjør UCO til en av bransjens ledende aktører når det gjelder sikkerhet. Sikkerhet er noe UCO jobber med og har fokus på hver eneste dag.

2.3 Vurdering av leverandører (med og uten vareleveranser)

Når det kommer til UCO's leverandører av tjenester på våre prosjekter, er dette i utgangspunktet leveranser med høy risiko når det kommer til fare for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Bygg- og anleggsbransjen er en bransje med høy HMS-risiko. Samtidig anses risikoen for arbeidslivskriminalitet og utnyttelse av sårbare arbeidere for å være høy i bygg- og anleggsbransjen ref. Regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet, revidert 8. februar 2021, pkt 2.6. Bygg- og anleggsbransjen er en konkurranseutsatt bransje med høy etterspørsel etter billig arbeidskraft og stor bruk av utenlandske

arbeidere. Bransjen har innslag av en del sårbare grupper arbeidere. Arbeidere er i denne sammenhengen definert som arbeidere i forsyningskjeden, uavhengig av hvor i forsyningskjeden. Sårbare grupper består av arbeidere med lav utdanning eller ufaglærte arbeidere og fremmedarbeidere. Fordi risikoen for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold vurderes som høy, har UCO prioritert tiltak og oppfølging av underentreprenører.

Aktsomhetsvurderingen og risikokartleggingen har avdekket at risikoen for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold særlig er knyttet til risiko for brudd på HMS-regelverk, arbeidstidsbestemmelser, herunder hviletid og overtid, samt risiko for manglende utbetaling og lønn, feriepenger og opptjening av pensjon (lønnstyveri).

UCO har utviklet et leverandørevalueringssystem som skal hjelpe oss å velge bort useriøse aktører. Alle leverandører pre kvalifiseres gjennom UCO's system for leverandørevaluering før kontrakt signeres. Som nevnt under punkt 1 ovenfor så er risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold inntatt i leverandørevalueringssystemet og således vurdert for samtlige kategorier av leverandører. Når leverandører forespørres i forbindelse med kalkulasjon/tilbudsprosesser vedlegges UCO's kontraktskrav knyttet til etiske adferd (etiske retningslinjer for leverandører) og seriøsitetsskrav.

For å redusere risikoen for brudd på anstendige arbeidsforhold og menneskerettigheter har UCO over mange år utviklet gode verktøy og styringssystemer for å ha kontroll på våre leverandører av tjenester på byggeplassen. Det vises i den forbindelse til at UCO's bruk av HMSreg, avtalen med skatteetaten, krav om StartBank medlemskap for alle selskapets leverandører og deres kontraktspartnere, seriøsitetsarbeidet i Skanska konsernet, herunder seriøsitetsvedlegget til enhver kontrakt som skal signeres av våre leverandører. Alle underentreprenører og leverandører skal videre akseptere og signere UCO's etiske retningslinjer for leverandører. Retningslinjene inneholder krav til etterlevelse av menneskerettigheter, for eksempel arbeidsforhold, lønn, forbud mot tvangsarbeid samt organisasjonsfrihet. UCO gjennomfører kontroller av lønns- og arbeidsvilkår hos våre underleverandører, samt revisjoner av leverandørene.

UCO har innført en risikobasert tilnærming til selskapets tjenesteleverandører når det gjelder identifisering av hvilke leverandører som bør følges opp ekstra og med et større fokus. Risikovurderingen baseres på risikoområder som er identifisert av skatteetaten, Arbeidstilsynet, Fair Play og lignende organisasjoner, BNL/EBA, samt offentlige rapporter om arbeidslivskriminalitet. Fag hvor det er stort innslag av ufaglært arbeidskraft og hvor innsatsfaktoren er lav anser UCO for å gi økt risiko. I disse fag er det også ofte stort innslag av utenlandsk arbeidskraft – alle faktorer som bidrar til økt risiko. Et av tiltakene som er iverksatt innenfor enkelte risikoområder er røde rammeavtaler med prekvailifserte aktører. Det betyr at disse leverandørene skal benyttes.

UCO utfordrer og veileder leverandører og forretningspartnere. Dersom det avdekkes brudd på lover, regler eller retningslinjer hos UCO sine leverandører må dette rettes opp innen en gitt frist. Dersom leverandører viser manglende evne eller vilje til å rette opp forholdene gir UCO's kontraktsbestemmelser UCO mulighet til å avslutte samarbeidet med leverandøren. Gjennom selskapets arbeid kan UCO bidra til rettferdige og gode arbeidsvilkår, herunder trygge og

sunne arbeidsforhold hos våre underleverandører. Gjennom UCO's store fokus på HMS bidrar UCO også til å trygge HMS på arbeidsplassen.

2.4 Vare/maskinleverandører og andre forretningsforbindelser

Gjennom aktsomhetsvurderingen av vare/maskinleverandører og andre forretningsforbindelser, har UCO foretatt en overordnet analyse av de ulike virksomheters operasjoner, med sikte på å identifisere områdene med størst risiko for uregelmessigheter når det kommer til brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. UCO har foretatt en risikovurdering med utgangspunkt i geografisk risiko og produktrisiko hvor UCO ser på risiko knyttet til innsatsfaktorer og produksjonsprosesser som brukes i utvikling eller bruk av bestemte produkter.

Når det gjelder geografisk risiko ser UCO på bestemte land som kan øke sannsynligheten for risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Geografiske risikofaktorer er generelt tilknyttet regelverk (for eksempel ratifisering av internasjonale konvensjoner), styring (for eksempel inspeksjonsorganers kapasitet, nivå på rettssikkerhet og omfanget av korrupsjon), sosioøkonomisk kontekst (for eksempel fattigdom og utdanningsnivå, sårbarhet og diskriminering av befolkningsgrupper) og politisk kontekst (for eksempel dersom det er konflikt), korrupsjonsrisiko og dårlig historikk med hensyn til å respektere menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, eller mangel på kultur rundt ansvarlig næringsliv.

Generiske varer/produkt som ikke er særlig knyttet til vår virksomhet (for eksempel mobiltelefoner, pc utstyr etc) vil være områder hvor UCO utgjør en svært begrenset andel av produktets omsetning, og vil derfor ha svært liten/ingen innkjøpsmakt. Dette er derfor varer/produkt hvor UCO har liten kontroll og påvirkningsmulighet. Slike produkter er derfor ikke prioritert i denne rapporteringsperioden.

UCO erkjenner at muligheten for å kunne gjøre endringer og forbedre menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjeden er større dersom man samarbeider med andre i bransjen som har sammenfallende leverandørkjede. Utleiebransjen er en næring som består av veldig mange leverandører, og det er en umoden bransje med tanke på sporbarhet i verdikjeden. UCO har i rapporteringsperioden prioritert å få en oversikt og gjennomføre en overordnet risikovurdering. Kartleggingen viser svært høyt antall produkter og kompliserte og komplekse verdikjeder. Gjennom arbeidet ser man at det ofte er lite informasjon og kunnskap om hvordan leverandørkjeder helt konkret er sammensatt. Arbeidsgruppen har derfor besluttet å velge enkelte produktkategorier å starte med. Basert på aktsomhetsvurderingen i arbeidsgruppen, samt UCO sin egen aktsomhetsvurdering er følgende fag/produkt identifisert som høyrisiko som skal prioriteres for grundigere kartlegging og vurderinger:

- VVS
- Elektro
- Arbeidsklær

Innenfor disse produktområder er det dokumentert gjennom flere rapporter at det er høy sannsynlighet for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjeden.

Vi har som en del av tiltakene gått i dialog med leverandører av arbeidsklær for å få en bedre kjennskap til verdikjeden og innsikt i leverandørens egne aktsomhetsvurderinger. UCO har også inngått forpliktende rammeavtaler til enkelte leverandører. UCO vil i neste rapporteringsperiode fortsette å se på ytterligere tiltak i perioden og gå i dialog med flere leverandører. UCO erkjenner at det er nødvendig å få økt innsikt i verdikjedene og arbeidsmetodikken til de ulike leverandører for å kunne velge underentreprenører som kan sannsynliggjøre lav risiko for brudd på menneskerettigheter i leverandørkjeden.

UCO gjennomfører også etiske vurderinger av nye samarbeidspartnere og enkelte store leverandører. Dette innebærer blant annet vurdering av risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, samt kontroll av eventuelle sanksjoner. UCO benytter seg av tjenesten Dow Jones som gir mulighet for sanksjonsjekk og sjekk av leverandører opp mot negativ medieomtale.

2.5 Overvåkning av gjennomføring og resultater - effekten av tiltak

Det følger av UCO sin rutine for aktsomhetsvurderinger i leverandørkjeden at det fortløpende skal vurderes hvorvidt tiltakene som er iverksatt fungerer. Minst en gang årlig skal tiltakene vurderes og eventuelt justeres/endres.

Da rapporteringsperioden har vært kort, har ikke UCO rukket å etablere et systematisk arbeid for å måle effekten av de tiltak som er iverksatt. Målet er at tiltakene vil bidra til at de leverandører som kommer inn på våre byggeplasser er seriøse og ivaretar menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Vår kontroll og revisjon vil bidra til å avdekke evt. mangler og rette opp brudd der dette foreligger. I neste rapporteringsperiode vil UCO fortsette å jobbe med de prioriterte produktkategorier, og opparbeide bedre innsikt i våre leverandørers leverandørkjede og deres arbeid med aktsomhetsvurderinger.

2.6 Gjenoppretting

Det fremgår av UCO sin ansvarlighetspolicy at der våre aktiviteter forårsaker eller medvirker til negativ påvirkning på menneskerettigheter og ansvarlige arbeidsforhold vil UCO stoppe aktiviteten og søke å rette opp skaden.

2.7 Varslingskanaler og systemer for klage og interessentdialog

Skanskakonsernet, som UCO er en del av, har etablert en Code of Conduct Hotline. Den er tilgjengelig for både ansatte og eksterne parter, herunder kunder, leverandører og underleverandører. Gjennom hotline kan man rapportere inn brudd på våre etiske retningslinjer eller andre kritikkverdige forhold og negative konsekvenser for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

UCO har også opprettet en egen e-postadresse hvor enhver kan ta kontakt for å få informasjon om UCO sitt arbeid med åpenhetsloven, samt varsle og/ eller klage for å avdekke negative konsekvenser.

UCO har også jevnlig dialog med selskapets tillitsvalgte for å få informasjon om eventuelle selskaper, aktører eller andre som UCO bør være særlig oppmerksom på med tanke på risiko for brudd på menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold.

Kjeller, 26. juni 2023

Cathrine Bjaarstad, Styrets leder

Jostein Anton Oddvar Stormo, Daglig leder

Stein Ivar Hellestad, Styremedlem

Einar Solheim, Styremedlem

Tone Stene, Styremedlem

Fredric Eriksson, Styremedlem

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.